

Vårvete

Anders Ericsson, Hushållningsällskapet, HS Konsult

- **Triso är allttjämnt den högst avkastande marknadssorten i hela området. Vinjett har några procent lägre avkastning än Triso men har en något tidigare mognad.**
- **Quarna är en fortsatt intressant högproteinsort för kontraktsodling.**
- **Nya sorter med högre skörd eller förbättrade kvalitéer väntar runt hörnet, men kraven på kvalité och avkastning gör det svårt att etablera nya sorter på en relativt liten marknad.**

Åtta stycken sortförsök med vårvete genomfördes under säsongen 2008 i det Mellansvenska området, omfattande totalt nio sorter. Sådden skedde från mitten av april till 2:a veckan i maj. Den torra försommaren på många platser gjorde att bestånden utvecklades svagt och framför allt i väster blev skörden betydligt lägre än normalt. Ett försök torkskadades kraftigt och utgick medan de övriga skördades från slutet av augusti till mitten av september. Höga vattenhalter, i flera fall över 25%, i kombination med axgroning gav ett ganska besvärligt skördearbete som påverkade försökens jämn-

het negativt, dock utan att något ytterligare försök behövde strykas.

Det finns vårvetesorter som klart överträffar mätaren Vinjett och Triso när det gäller avkastning. Zircon, Ashby och Azurite gav alla en klart högre skörd än mätaren under 2008 medan Triso, Stilett och Taifun låg i nivå med mätaren. Quarna har en lägre skördenivå som detta år var lägre än normalt. (Tabell 1)

I tabell 2 redovisas sorternas flerårsmedeltal samt områdesvisa resultat för de senaste tre åren. Som synes är Triso den högst avkastande marknadssorten i alla områden medan Vinjett avkastar några % lägre. Quarna avkastar cirka 10 % lägre än mätaren och är mest intressant för kontraktsodling och i odlingar där det kan vara svårt att nå upp till fastställda proteinhaltsmål. I den relativt lilla vårvetemarknaden är det svårt att få in nya sorter. De som ligger närmast är den högavkastande sorten Ashby som har avkastat 5-10% högre än mätaren och Kungsjet som framförallt konkurrerar med sina kvalitetsegenskaper då avkastningen inte innebär något större steg framåt.

Tabell 1. Vårvete. Avkastning 2008. Område D-G. Obehandlat och behandlat. Mätare: Vinjett

Sort		Obehandl	Behandl	Medel
SW Vinjett	kg/ha	6 120	6 280	6 420
	Rel. tal	100	100	100
SW Zircon		110	112	109
SW Ashby		101	108	105
SW Azurite		107	105	104
SW Kungsjet		101	103	100
SSd Triso		99	100	100
Stilett (SW 43392)		95	97	99
SSd Taifun		91	93	95
SSd Quarna		80	82	82

Den blockvisa behandlingen med Comet och Proline som regelmässigt görs i försöken för att belysa sorternas känslighet för svampsjukdomar, gav ganska små utslag detta år och inga tydliga skillnader mellan sorterna kunde utläsas. Övriga sortegenskaper redovisas i tabell 3.

Sortegenskaper

VINJETT (SW) mognar medeltidigt och är ganska stråstyv. Avkastningen är hög, proteinhalten medelhög och falltalet något lågt.

QUARNA (SSd) är en ny, kortvuxen och mycket stråstyv, högproteinsort. Mognaden är relativt tidig, falltalet bra och avkastningen måttlig. Sorten är framförallt avsedd för specialkontrakt.

TRISO (SSd) är en tysk, medelsen och stråstyv sort med hög avkastning. Proteinhalten är medelhög och falltalet är något lågt.

Övriga sorter

ASHBY (SW) är en relativt sent mognande högavkastande sort. Sorten är ganska kort, har god stråstyrka, hög tusenkornvikt och ett bra falltal.

KUNGSJET (SW) är en medellång sort med god stråstyrka. Kvalitetsegenskaperna är i nivå med mätaren liksom avkastningen.

AZURITE, STILETT och ZIRCON (SW) har provats 1-3 år.

TAIFUN (SSd) provas för 4:e året.

Tabell 2. Vårvete. Avkastning årsvis samt i medeltal 2004-2008 i olika områden. Mätare Vinjett

Sort	D-området				E-området			
	2006	2007	2008	Medel 2004-2008	2006	2007	2008	Medel 2004-2008
Vinjett kg/ha	6 450	7 480	9 600*	7 560	5 720	6 180	3 730	5 440
rel.tal	100	100	100	100	100	100	100	100
Ashby	104*	98*	106*	105	108	103	106	106
Kungsjet		103*	93*	99		99	104	103
Quarna	85	93*	85*	89	92	96	83	92
Triso	100	106*	92*	101	100	101*	108	103

* Endast ett försök

Tabell 2 forts. Vårvete. Avkastning årsvis samt i medeltal 2004-2008 i olika områden. Mätare Vinjett

Sort	F-området				G-området	
	2006	2007	2008	Medel 2004-2008	Medel 2004-2008	
Vinjett kg/ha	6 250	6 890	5 990	6 790	4 930	
rel.tal	100	100	100	100	100	
Ashby	114	110	105	111		
Kungsjet		96	102	102		
Quarna	90	88	77	88	84	
Triso	105	101	100	104	97	

* Endast ett försök

Tabell 3. Vårvete. Bestånds- och kvalitetsegenskaper. Femårsmedeltal 2003-2007 för område D-G

Sort	Strå- styrka %	Strå- längd cm	Mognad dagar	Vattenhalt vid skörd %	Liter- vikt g	Tusen- kornvikt g	Falltal*	Protein- halt %
Vinjett	81	82	115	20,3	778	40,0	247	13,0
Ashby	82	77	117	22,0	777	45,3	291	12,8
Kungsjet	87	81	118	20,4	790	39,5	278	13,0
Quarna	95	76	114	20,1	788	41,2	304	15,4
Triso	83	83	117	21,7	796	41,9	265	13,1

* Hela landet